

Vladimir Toš, Špičnik. תמונה: Vladimír Toš

סלובניה

Janez Vajkard Valvasor - חבר לייט פיפיסטרל (Pipistrel)? השֵׁ- מעתם אולי על מכשירי החשמל החכמים לשימוש בבית של גורנג'ה (Gorenje) בעלי העיצוב המיוחד? לא נוכל אפילו למנות את כל החֵ- ברות הקטנות והחדשניות מאוד הללו, אך המוצרים שלהן חודרים בעקביות לשווקי חוץ. לביצועים מעולים אלה תורמים מספר גורֵ- מים – החל בחריצות המפורסמת של הסלובנים ובמיקום הגיאוגרפי של המדינה על צומת דרכים מסחֵ- רית, וכלה בדאגה ויחס לסביבה, בחדשנות ובמוטיבציה. כל אלה תורמים איכות-בוטיק לכלכלת סלֵ- בניה.

הכלכלה מכוונת לשירותים, וסלֵ- בניה יכולה להתפאר בשירותים ברמה גבוהה מאוד בתחומי טכנֵ- לוגיית המידע. ייצור תרופות ורכב התפתחו גם הם במדינה וענפי משק עיקריים נוספים כוללים את תעשיית המזון, מכשירי חשמל, עיבוד מתכות וחומרים כימיים. ענף התיירות גם הוא הופך לתחום חשוב יותר ויותר.

מדע ופיתוח

המדענים הסלובנים בני ימנו ידוֹ- עים כממשיכי המסורת המדעית החזקה של המדינה אשר הוסיפו המצאות רבות לגוף הידע העולמי.

הם ניצבים על כתפי הענקים שפֵ- עלו בתקופות ללא תקשורת ואינֵ- טרנט ולמדו לאור הנר. היו אלה מדענים כיאנש ואג'קארד ולוואסור

מוטטות יוגוסלביה הסוציאליסטית ב-1991, נפתחה תקופה חדשה לחלוטין בהיסטוריה של סלובֵ- ניה – תקופת סלובניה העצמאית. תלמידים ברחבי תבל יאמרו אולי שההיסטוריה של סלובניה מהווה התגשמות אמת של חלומות כל אחד ואחד מהם. הסלובנים שמרו על זהותם הלאומית במשך מאות בשנים באֵ- מצעות שפתם ותרבותם. היצירה האמנותית של הסלובנים בעת תקופת התעוררות האומות הייתה קשורה ברובה לעובדה שלא הייתה להם מדינה משלהם. השפה הסלֵ- בנית הפכה לליבת הזהות הלאומית ולחומת המגן שלה. צורות נוספות של אמנות הופיעו בעקבותיה ותרֵ- זו במהלך הזמן את חלקן לחיזוק הזהות הלאומית.

כלכלה

שנות התשעים אופיינו בהתקדֵ- מות כלכלית שהייתה טיפוסית לארצות המצליחות יותר בתקופת המעבר, והמעבר לכלכלת השוק עבר יחסית ללא תקלות. הצמיֵ- חה הכלכלית בשנים האחרונות הייתה גבוהה, אפילו גבוהה יותר מהממוצע של האיחוד האירופי. גם תעסוקת הנשים בסלובניה היא בין הגבוהות ביותר. חברות סלֵ- בניות, בארצן ובעולם, הגיעו להֵ- צלחות רבות במוצרים חדשניים ביותר. השמעתם פעם על מגלשי סקי אלאן (Elan), המשמשים את אלופי הסקי? על מפרשיות סיווי

עובדות מהירות

שם רשמי:
הרפובליקה של סלובניה

I FEEL SLOVENIA

hebrejsčina

המערכת הפוליטית: דמוקרטיה פרלמנטרית
הבירה: לובליאנה
שטח פנים: 20,273 קמ"ר
אוכלוסייה: 2,062,874 (2015)
מטבע: אירו (1 אירו = 100 סנט)
שפה: סלובנית; באזורים אתניים מעורבים גם איטלקית והונגרית.

קוד חיוג בינלאומי: +386
אזור זמן: UTC/GMT +1

מספרי טלפון חשובים:
אמבולנס - 112
כבאים - 112
משטרה - 113
מידע כללי - 1188
כביש סיוע - 1987

אתרים שימושיים:
מידע כללי על סלובניה: www.slovenia.si,
www.slovenia.info
ממשלת סלובניה: www.vlada.si
המשרד הממשלתי לתקשורת: www.ukom.gov.si
הרפובליקה של סלובניה: www.gov.si
התאחדות הרכב של סלובניה: www.amzs.si
מזג האוויר: www.arso.gov.si

מו"ל: משרד ממשלתי תקשורת, לובליאנה 2015
הדפסה: DZS založništvo in trgovina d.d.

כל אלה הם סלובניה!

סלובניה היא מדינה קטנה וצעירה יחסית, שהופיעה על המפה רק בשנת 1991. המדינה נמצאת בנקודֵ- דה מיוחדת ויוצאת דופן במקום המפגש של האלֵ- פים והים התיכון, וכוללת את הקארסט המסתורי ואת המישורים הפאנוניים הנרחבים. כבר מימי קדם התקיימו בסלובניה מסורות מגוונות של טבע ותרֵ- בות אשר הביאו ליצירה עשירה של סופרים ואמנים והיא מתוארת על ידי קנקר (Cankar), אחד מענֵ- קי הספרות הסלובנית, כגן העדן שמתחת לטריגלב. מתוך תשתית תכונות אלה צמחה מדינה שרק לאֵ- חרונה הגיעה לעצמאות, ועם זאת היא חברה כיום בכל הארגונים הבינלאומיים הגדולים, כולל האיחוד האירופי ונאט"ו. במחצית הראשונה של 2008 הייתה סלובניה גם הראשונה בין החברות החדשות באיחוד האירופי שהייתה לנשיאה האיחוד.

עולם הטבע בסלובניה נשלט על ידי הצבע הירוק, ואולם פני המדינה מגוונים ומציעים קווי מתאר שוֹ- נים בכל האזורים. אנשי סלובניה גאים מאוד בהישגי בני ארצם, ומורשתם ההיסטורית, התרבותית והטבֵ- עית מהווה מקור השראה אמתי בעבורם. היכן עוד ניתן להתפעל מערמות השחת, מסוסי ליפצה, עוֹ- גות יפוטיקה, חלות דבורים והדבורה הקרניולנית, להיאבק בכפל בשפה הסלובנית או ללמוד כל כך הרבה ניבים באזור גיאוגרפי קטן כל כך? או איפה נמצא מקום בו שמות כה רבים בתרבות (כמו האדֵ- ריכל גאזה פלצאניק), זוכים להערצה רבה, המצאות גדולות (לוגריתמים), אלופים בשלל פעילויות ספוֹ- רט, ענפי ספורט לאומיים (טיפוס הרים, ריצה) וטבע בתולי ומרהיב? עבר היסטורי זה של מאות בשנים השפיע על התרבות ואופייה הלאומי של המדינה הצֵ- עירה.

חברה בצד שטוף השמש של האלפים

קיימים רק קצת יותר משני מיליון סלובנים, כאשר אפשר להכניס את כולם לפרוור במספר ערים גדולות בעולם. על כל קמ"ר חיים כמאה תושבים, כמחצית מהממוצע הקיים בקנה המידה האירופי.

לצד רוב האוכלוסייה ממוצא אתני סלובני, באזורי הגבול של הונגֵ- ריה ואיטליה, קיימות גם קהילות מיעוט מקבוצות לאום זה וחוקת סלובניה מעניקה להם את מלוא הזכויות. קבוצות אתניות שונות אחרות, בעיקר מארצות הבלקן המערבי, חיות גם הן בסלובניה, כתושבים קבועים או זמניים. אנשי סלובניה הם פטריוטים, ומעריכים את איכות חייהם. הם היו מתארים את עצמם כאנֵ- שים חרוצים, שקדנים ופעילים וכאינדיבידואליסטים הדוברים היטב שפות זרות. הם גאים בתרֵ- בותם ובשפתם, להם הם מתייחסים כאל נכסים חשובים וכחלק מהֵ- זהות הלאומית. אחד הסמלים הלאומיים הגדולים ביותר שלהם הוא ה'טריגלב', שבהרי האלפים היוליאניים. הטריגלב הוא פסגת ההר הגבוהה ביותר בסלובניה והוא הר שהפך כעת ליותר מכך – לסמל אשר יראת הכבוד כלפיו הפכה לאגדה.

אנשי סלובניה פתוחים לשינויים. יש לציין שרבים מהם אוהבים לנֵ- סוע אך רק לעתים רחוקות הם

בהתאם לתחיקה של סלובניה יש למדינה מערכת פרלמנטרית אשר מבוססת על הפרדת הרשות המֵ- חוקת, המבצעת והשופטת. הגוף החוקתי הגבוה ביותר היא האסיפה הלאומית הכוללת 90 חברים והיא נבחרת מדי ארבע שנים. מתוכה חבר מייצג את המיעוט האיטֵ- לקי וחבר נוסף את המיעוט ההונגֵ- גרי. הממשלה מחזיקה בכוח המֵ- בצע. נשיא סלובניה הוא המפקד העליון של הכוחות המזוינים והוא מייצג את המדינה בזירה הבינֵ- לאומית. הבחירות לנשיאות מתבֵ- צעות כל חמש שנים.

ההיסטוריה

סלובניה חוותה את הימים הראֵ- שונים להקמתה לפני יותר מאלף שנים, כאשר השבטים הסלבים הדרומיים הקדומים התיישבו שם ויסדו את נסיכות קרנטניה. ההיסֵ- טוריונים טוענים שהייתה זו אחת המדינות המתקדמות והחדשניות ביותר בתקופתה. אין זה מפֵ- תיע, על כן, שבתקופתו של תומס ג'פרסון, שאבו מנסחי החוקה האמריקנית מעקרונות שהתקיימו במדינה הקרנטנית.

בימינו אדם הנוסע דרך מישורי והרי סלובניה יכול עדיין להתפעל מהמסורת התרבותית העשירה. נותרו גם שרידים רבים מתקופת שלטון בית הבסבורג. רק ב-1918 הצטרפו הסלובנים לקרואטים ולֵ- סרבים והקימו ממלכה שמאוחר יותר נקראה יוגוסלביה. לאחר התֵ-

סלובניה היא ביתם של סוסי הליפציה המפורסמים בעולם. צילום: Mladenovič Darinka

פטיקה, עוגה חגיגית סלובנית טיפוסית. צילום: Jeseničnik Tomo

מטעמים סלובניים

התדמית הקולינרית של סלובניה המודרנית משלבת בתוכה השפעות של תרבויות וצביליזציות מהאזורים האלפיניים, הים-תיכוניים והפאנוניים. מאות שנים של התפתחות חברתית והיסטורית בצומת זו יצרו סוגים מוגדרים של תרבות וסגנון חיים, לא במובן של היטמעות אחד בשני אלא במשמעות של יצירת מגוון יחידני ומקורי, כולל בתחום הקולינרי.

המטבח הסלובני המסורתי מבוסס על דגנים, מוצרי חלב טריים, בשר, דגים, ירקות, תפוחי אדמה, זיתים ובשר חזיר מעושן. קיימות כמובן במגוון המוצע, בהתאם לאזור, השפעות של הכפר, העיר, וגם של מסדרי מזרים שונים. לצדו של הבישול הסלובני מצטרף מבחר היינות בעל המגוון יוצא הדופן אשר מבטיח הגנה צרופה לחכו של אבן הטעם. הדוניסטים רודפי תענוגות יכולים לצפות למעיינות חמים ואתרי נפש, חוות בריאות לתיירים ומסעדות ברמה גבוהה ביותר.

לוגרסקה דולינה. צילום: Jakše - Jeršič

תיירות

כל עונה היא העונה המתאימה לבקר בסלובניה. חלק ירוק זה של אירופה הוא אכן מקום מיוחד, ובכל מקום בו אתה עובר את הגבול תוכל לצפות במגוון ייחודי של נוף משתנה ומרהיב, באנשים ידידותיים ואוכל משובח, אתרי בריאות וספא, וחווות תיירות וספורט המציעות משהו לכולם. כאן המקום לפנק את עצמך.

נסיעה קצרה של קצת יותר משעתיים תביא אותך מתכלת הים התיכון אל פסגות האלפים. מכאן לא רב המרחק אל המעגלות. לאורך הדרך מופיע הקארסט המסתורי עם עולמו התת-קרקעי. הצבע הירוק משותף לכל אלה, וגם הטבע המרהיב, שלא לדבר על מעיינות המים החמים. הכול נמצא בקרבה ובהישג יד ולכן הביקור בסלובניה הופך לחוויה שרוצים לחזור עליה.

השמש זורחת בסלובניה יותר מאלפיים שעות בשנה ולכן כל עונה מציעה חופשה נעימה. יש מקומות נפלאים רבים שקיימו אפילו את התייר התובעני ביותר: מגרשי ספורט, מדרונות סקי, מתקני ספורט שונים, עיסוקי ספורט ריגוש אדרנלין ואחרים, ירגשו גם את חובבי הספורט התובענים ביותר. הכול קיים ומוצע - סיורי אופניים, סיורים ברגל ואפילו ספורט אתגרי ואירועי בידור שונים.

ומה אוהבים יותר מכול הזרים המגיעים לסלובניה? תחילה הם פורצים בביטויי התלהבות. בהמשך הם אומרים שסלובניה ארץ נעימה שמרגיעה את הרוח ומרעננת את הגוף, במיוחד על רקע הטבע הבתולי של נפה, מזג האוויר הנוח, בני הארץ הידידותיים ומסבירי הפנים והמעיינות החמים השונים. הם אוהבים להוסיף שגדולתה של סלובניה שוכנת בגיוון העשיר שבה, בערכים שבשלו במהלך מאות שנים בקיום משותף של האדם והטבע, ובכך שסלובניה היא ארץ נקיה, מודרנית ובטוחה. אין סיבה לפקפק בדבריהם.

מערות סקוציאן. צילום: Jakše - Jeršič

תרבות והאמנויות

ואומנויות שונות שנמסרו מדור לדור, הסלובנים הם הצלחה גם בצורות אמנות מודרניות רבות ונגישות לכל הדורות.

הנוכחות באירועי תרבות לא תאמן – יש פסטיבלים שונים (במיוחד בחדשי הקיץ) ומבקרים מחפשי ריגוש שמגיעים מקרוב ומרחוק. התיאטרון והקונצרטים פופולריים, והסלובנים אוהבים לקרוא והם גאים במסורתם התרבותית. עלינו להזכיר גם את פראנס פרשרן (France Prešeren) משורר שהפך ליקור השירה הסלובנית ולמחבר ההמנון הלאומי של סלובניה, ה- זְדְרָאוּוּלִיצָה (Zdravljica). ההמנון קורא לחיי האומות בדו-קיום וזו היא ה-זְדְרָאוּוּלִיצָה – קריאת ה«אלחיים» לכל האנשים שלבם טוב.

התרבות והאמנות תופסות מקום מיוחד בהיסטוריה הסלובנית, לאחר שסייעו בדרכים רבות בעבר לפצות את הסלובנים על העדר מוסדות ממשלתיים פוליטיים ולאומיים. הם מעורבים בתרבותם הלאומית באופן אינטנסיבי ויש להם רשת מפותחת של מוסדות תרבות, ארגונים ואיגודים למטרות תרבות שניתן להשוותם למתקדמים ביותר בארצות אירופה. חיי התרבות העשירים של המדינה מתנהלים לא רק בעריה הראשיות אלא למעשה בכל אחת מפיונותיה. כמעט כל סלובני הוא על פי טבעו סופר, צייר, טבח, רקדן, יין, מוסיקאי, בימאי, שחקן, אומן חריטה או בעל בלוג. הם יודעים איך לייצר אמנות מכל דבר שהם אוהבים. בנוסף לאמנים בעלי כישרים

ביצועי בלט. צילום: SNG opera and ballet

לובליאנה. תמונה: Government communication office

אני מרגיש סלובניה – או – «ירוק סלובני»

סלובניה מקדמת את עצמה עם המותג «אני מרגיש סלובניה». הביטוי מבטא איזון בין הטבע לחריצותם של הסלובנים; הוא מדבר על הטבע הבתולי של הארץ ורצוננו לשמר אותו. הוא מבוסס על הצבע הירוק, כיוון שיותר ממחצית המדינה מכוסה ביערות. בסלובניה הירוק הוא יותר מסתם צבע; הוא הינו «הירוק הסלובני» המשקף את רוגע הטבע ואת שקדנות הסלובנים. הוא מסמל את האיזון בין סגנון חיים המשלב את הריגוש בו הסלובנים פועלים לביטוי רצונות אישיים ובין החזון המשותף לכולם להתקדם יחד עם הטבע. ירוק סלובני מראה גם את הנטייה שלנו אל האלמנטים הבסיסיים, אלה שאנשי סלובניה חשים תחת ידיהם. בנוסף לכך, הוא מרמז על ההרמוניה של כל החושים שמתנסים בה בסלובניה. לכן סלובניה היא בלתי נשכחת לא רק עקב המראות שאנו פוגשים בה; כשנזכרים בסלובניה מתעורר שילוב של ריח היער, המיית הפלגים, הטעם המפתיע של המים והרכות של העץ. אפשר ממש להרגיש את סלובניה.

קורנטי, דמויות קרבול טיפוסיות. צילום: Jeseničnik Tomo

תחרה. תמונה: Jaka Vinšek

מקהלת א-קפלה; פרפטואום איזל. צילום: Irena Herak / Minutinmanj

פיראן מימי הביניים, חוף אתר נופש אטרקטיבי על חוף הים האדריאטי. צילום: Jakše - Jeršič